

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. balandžio 4 d.¹

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Direktyva 2004/114/EB — 6 straipsnio 1 dalies d punktas — Trečiųjų šalių piliečių įleidimo sąlygos — Atsisakymas įleisti asmenį — Sąvoka „grėsmė visuomenės saugumui“ — Diskrecija“

Byloje C-544/15

dėl *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) 2015 m. spalio 14 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2015 m. spalio 19 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Sahar Fahimian

prieš

Bundesrepublik Deutschland,

dalyvaujant

Stadt Darmstadt,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kuriį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, kolegijų pirmininkai M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, E. Juhász, M. Berger, A. Prechal, M. Vilaras ir E. Regan (pranešėjas), teisėjai A. Rosas, A. Borg Barthet, D. Šváby, E. Jarašiūnas ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. rugsėjo 20 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- S. Fahimian, atstovaujamos advokato P. von Auer,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir T. Henze,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pochet ir M. Jacobs,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos T. Papadopoulou,

¹ — Proceso kalba: vokiečių.

- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, F. X. Bréchet ir E. Armoët,
 - Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* W. Ferrante,
 - Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga ir F. Erlbacher,
- susipažinęs su 2016 m. lapkričio 29 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 2004/114/EB dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų (OL L 375, 2004, p. 12) 6 straipsnio 1 dalies d punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Sahar Fahimian ir *Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinė Respublika) ginčą dėl atsisakymo išduoti jai vizą studijų tikslais.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/114

- 3 Direktyvos 2004/114 6, 7, 14, 15 ir 24 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:
 - „(6) Vienas iš Bendrijos veiklos švietimo srityje tikslų – skatinti veiklą visoje Europoje, kad ji būtų [skatinti, kad Europa pasauliniu mastu taptų] aukšto lygio studijų ir profesinio mokymo centras. Pagrindinis šios strategijos veiksnys – skatinti trečiosios šalies piliečius atvykti į Bendriją studijuoti. Valstybių narių nacionalinės teisės aktų dėl atvykimo ir gyvenimo sąlygų suderinimas yra jos dalis.
 - (7) Šioje direktyvoje nustatytais tikslais migracija, kuri, kaip apibrėžiama, yra laikina ir nepriklauso nuo padėties priimančiosios valstybės narės darbo rinkoje, abipusiai praturtina atitinkamus migrantus, jų kilmės šalį ir priimančiąją valstybę narę bei prisideda skatinant geresnę kultūrų tarpusavio pažinimą.
- <...>
- (14) Priimti asmenį šioje direktyvoje nustatytais tikslais gali būti atsisakyta dėl deramai pagrįstų priežasčių. Visų pirma, valstybė narė gali atsisakyti priimti asmenį, jei, remdamasi faktais pagrįstu įvertinimu, ji mano, kad atitinkamas trečiosios šalies pilietis kelia potencialią grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui. Į viešosios tvarkos sąvoką gali įeiti teistumas už sunkų nusikaltimą. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo sąvoka taip pat apima atvejus, kai trečiosios šalies pilietis priklauso ar priklausė terorizmą remiančiam susivienijimui, remia ar rėmė tokį susivienijimą arba turi ar turėjo ekstremistinių siekių.

(15) Iškilus abejonėms dėl prašymo priimti pagrindimo, valstybėms narėms reikėtų suteikti galimybę reikalauti visų įrodymų, kurių reikia jo vientisumui [pagrįstumui] įvertinti, ypač remiantis pareiškėjo pasirinktomis studijomis, siekiant kovoti su piktnaudžiavimu šioje direktyvoje nustatyta tvarka ir netinkamu jos taikymu.

<...>

(24) Kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. nustatyti trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygas, valstybės narės negali deramai pasiekti, ir kadangi, dėl jos masto arba poveikio, tų tikslų būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas yra nustatyti:

- a) trečiosios šalies piliečių įleidimo į valstybių narių teritoriją ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygas;
- b) taisykles dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo šiems tikslams į valstybių narių teritoriją tvarkos.“

5 Minėtos direktyvos 3 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta, kad ji visų pirma taikoma „trečiosios šalies piliečiams, kurie kreipiasi dėl įleidimo į valstybės narės teritoriją studijų tikslais“.

6 Direktyvos 2004/114 II skyrius skirtas „Įleidimo sąlygo[ms]“. Jį sudaro 5–11 straipsniai. 5 straipsnis suformuluotas taip:

„Priimant trečiosios šalies pilietį pagal šią direktyvą patikrinami dokumentais paremti įrodymai [Trečiosios šalies pilietis priimamas pagal šią direktyvą, jeigu patikrinus jo dokumentus paaiškėja], kad jis atitinka 6 straipsnyje ir, priklausomai nuo to, kuris straipsnis taikomas atitinkamai kategorijai, 7–11 straipsniuose nustatytas sąlygas.“

7 Šios direktyvos 6 straipsnyje nustatyta:

„1. Trečiosios šalies pilietis, kuris kreipiasi dėl įleidimo 7–11 straipsniuose nurodytais tikslais:

- a) pateikia nacionalinės teisės aktuose nustatytą galiojantį kelionės dokumentą. Valstybės narės gali reikalauti, kad kelionės dokumento galiojimo laikas apimtų bent jau numatomo buvimo laikotarpį;
- b) pateikia tėvų sutikimą numatomam buvimui, jei jis pagal priimančiosios valstybės narės nacionalinės teisės aktus yra nepilnametis;
- c) turi sveikatos draudimą nuo visų rizikų, nuo kurių paprastai draudžiami atitinkamos valstybės narės piliečiai;
- d) nėra laikomas keliančiu grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar sveikatai;
- e) pateikia įrodymą, jei to reikalauja valstybė narė, kad jis sumokėjo mokestį už prašymo tvarkymą pagal 20 straipsnį.

2. Valstybės narės supaprastina dalyvaujančių Bendrijos programose trečiosios šalies piliečių, kuriems taikomi 7–11 straipsniai, įleidimo tvarką, skatinant mobilumą į Bendriją arba jos viduje.“

- 8 Šios direktyvos 7–11 straipsniuose reglamentuojamos specialiosios priėmimo sąlygos, taikomos studentams, mokiniam, neatlygintiniems stažuotojams ir savanoriams, ir studentų mobilumas. Jos 7 straipsnio „Specialiosios sąlygos studentams“ 1 dalyje nustatyta:

„Be 6 straipsnyje numatytų bendrųjų sąlygų, trečiosios šalies pilietis, kuris kreipiasi dėl įleidimo studijų tikslais:

- a) turi būti aukštojo mokslo įstaigos priimtas mokyti pagal studijų programą;
 - b) pateikia valstybės narės reikalaujamus įrodymus, kad buvimo joje laikotarpiu jis turės pakankamai lėšų pragyvenimui, studijoms ir grįžimo kelionės išlaidoms padengti. Valstybės narės viešai skelbia apie mėnesinių lėšų minimumą, reikalingą šios nuostatos taikymo tikslais, neužkertant kelio individualiam kiekvieno atvejo nagrinėjimui;
 - c) pateikia įrodymus apie pakankamas kalbos, kuria studentas mokysis, žinias, jei to reikalauja valstybė narė;
 - d) pateikia įrodymus, jei to reikalauja valstybė narė, kad jis sumokėjo įstaigos imamus mokesčius.“
- 9 Direktyvos 2004/114 12 straipsnyje nustatyta:

„1. Leidimas gyventi studentui išduodamas ne mažiau kaip vieneriems metams ir pratęsiamas, jei leidimo turėtojas toliau tenkina 6 ir 7 straipsniuose numatytas sąlygas. Jeigu studijų trukmė trumpesnė nei vieneri metai, leidimas galioja studijų laikotarpiu.

2. Nepažeidžiant 16 straipsnio, gali būti atsisakyta pratęsti leidimą gyventi arba leidimas gali būti panaikintas, jei jo turėtojas:

- a) nesilaiko galimybei užsiimti ekonomine veikla pagal 17 straipsnį nustatytų apribojimų;
 - b) studijuodamas nepasiekia priimtinos pažangos pagal nacionalinės teisės aktus ar administracinę praktiką.“
- 10 Šios direktyvos 18 straipsnio „Procedūrinės garantijos ir skaidrumas“ 2 ir 4 dalyse nustatyta:

„2. Jei pateikta prašymą patvirtinanti informacija neatitinka reikalavimų, prašymo nagrinėjimas gali būti sustabdomas, o kompetentingos institucijos praneša pareiškėjui, kokios papildomos informacijos joms reikia.

<...>

4. Kai prašymas yra atmetamas arba panaikinamas pagal šią direktyvą išduotas leidimas gyventi, atitinkamas asmuo turi teisę imtis teisinių veiksmų prieš atitinkamos valstybės narės valdžios institucijas [turi teisę pateikti skundą atitinkamos valstybės narės valdžios institucijoms].“

Reglamentas (ES) Nr. 267/2012

- 11 2012 m. kovo 23 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 961/2010 (OL L 88, 2012, p. 1), iš dalies pakeisto 2012 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1263/2012 (OL L 356, 2012, p. 34) (toliau – Reglamentas Nr. 267/2012), 23 straipsnio 2 dalies d punkte numatyta išaldyti lėšas ir ekonominius išteklius, priklausančius šio reglamento IX priede išvardytiems asmenims, subjektams ir įstaigoms, kai

nustatoma, kad „tai yra kiti asmenys, subjektai arba įstaigos, teikiantys paramą, pavyzdžiui, materialinę, logistinę arba finansinę, Irano Vyriausybei, ir jiems nuosavybės teise priklausantys arba jų kontroliuojami subjektai arba su jais susiję asmenys ir subjektai“.

12 Šis priedas ne kartą keistas, be kita ko, dėl to, kad buvo priimta papildomų ribojamųjų priemonių. Šio priedo, iš dalies pakeisto 2014 m. lapkričio 7 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1202/2014 (OL L 325, 2014, p. 3), I dalies, skirtos asmenims ir subjektams, dalyvaujantiems branduolinėje arba su balistinėmis raketomis susijusioje veikloje, ir asmenims ir subjektams, teikiantiems paramą Irano vyriausybei, B skirsnyje nurodytas *Sharif University of Technology* (Šarifo technologijos universitetas, Iranas, toliau – SUT).

13 SUT įtraukimas į aptariamą sąrašą grindžiamas tokiais motyvais:

„[SUT] yra sudaręs kelis bendradarbiavimo susitarimus su Irano Vyriausybės organizacijomis, kurios yra įtrauktos į JT ir (arba) ES sąrašus ir kurios vykdo veiklą karo ar su karu susijusiose srityse, visų pirma balistinių raketų gamybos ir pirkimo srityje. Tarp sudarytų susitarimų yra susitarimas su į ES sąrašus įtraukta *Aerospace Industries Organisation* (Aviacijos ir kosmoso pramonės organizacija (AIO)) dėl, *inter alia*, palydovų gamybos; bendradarbiavimas su Irano gynybos ministerija ir Irano revoliucijos gvardija (IRG) dėl išmaniųjų laivų varžybų; platesnio masto susitarimas su IRG oro pajėgomis (IRGC *Air Force*), kuriuo vystomi ir stiprinami universiteto ryšiai, organizacinis bei strateginis bendradarbiavimas.

SUT yra sudaręs 6-ių universitetų susitarimą, kuriuo remiama Irano Vyriausybė atliekant su gynyba susijusius mokslinius tyrimus; SUT taip pat siūlo antrosios / trečiosios pakopos bepiločių orlaivių (UAV) inžinerijos studijas, kurias, be kitų, sukūrė Mokslo ministerija. Visi šie susitarimai aiškiai įrodo svarbų ryšį su Irano Vyriausybe karo ar su karu susijusiose srityse; toks ryšys yra parama Irano Vyriausybei.“

Vokietijos teisės aktai

14 2008 m. vasario 25 d. redakcijos *Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet* (Užsieniečių apsigyvenimo, ekonominės veiklos ir integracijos federalinėje teritorijoje įstatymas; *BGBI.* I, p. 162; toliau – *AufenthG*) 4 straipsnio „Reikalavimas turėti leidimą būti šalyje“ 1 dalyje nustatyta:

„Norėdami atvykti į federalinę teritoriją ir joje pasilikti, užsieniečiai turi turėti leidimą būti šalyje <...> Išduodami tokie leidimai būti šalyje:

1. viza pagal 6 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 3 dalį,

<...>“

15 *AufenthG* 6 straipsnio „Viza“ 3 dalyje numatyta:

„Dėl ilgalaikio buvimo reikalaujama vizos būti federalinėje teritorijoje (nacionalinė viza), ji išduodama prieš užsieniečiui atvykstant. Ši viza išduodama pagal nuostatas, taikomas leidimams laikinai gyventi šalyje, ES mėlynajai kortelei, leidimui įsikurti ir leidimui nuolat gyventi ES. <...>“

16 *AufenthG* 16 straipsnio „Studijos, kalbų kursai, mokslas mokyklos“ 1 dalyje nustatyta:

„Užsieniečiui gali būti išduotas leidimas gyventi šalyje dėl studijų valstybiniame arba valstybės pripažintame universitete ar panašioje švietimo įstaigoje <...> Leidimas gyventi šalyje studijų tikslais gali būti išduotas tik jeigu užsienietis priimtas studijuoti į atitinkamą švietimo įstaigą; pakanka sąlyginio

priėmimo. Kalbos, kuria bus dėstomas studijų kursas, mokėjimo įrodymų nereikalaujama, jeigu į kalbos žinias jau atsižvelgta priimant sprendimą dėl priėmimo arba jeigu jų bus siekiama įgyti per studijų parengiamuosius kursus. Minimalus pirmo leidimo gyventi šalyje studijų tikslais ir kiekvieno paskesnio jo pratęsimo galiojimo laikotarpis yra vieni metai ir neturi būti ilgesnis kaip dveji metai, kalbant apie studijas ir studijų parengiamuosius kursus; jis gali būti pratęstas, jeigu su studijomis susijęs gyvenimo šalyje tikslas dar nepasiektas ir jį dar galima pasiekti per protingą laikotarpį.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 17 S. Fahimian yra 1985 m. gimusi Irano pilietė. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad SUT jai yra suteikęs informacinių technologijų srities magistro laipsnį. Šis universitetas specializuojasi technologijų, inžinerinių mokslų ir fizikos srityse.
- 18 2012 m. lapkričio mėn. 21 d. ji Vokietijos ambasadoje Teherane pateikė prašymą išduoti vizą studijuoti doktorantūroje *Technische Universität Darmstadt* (Darmštato technikos universitetas) *Center for Advanced Security Research Darmstadt* (Darmštato pažangių saugumo tyrimų centras, toliau – CASED) pagal projektą „Patikimos įterptosios ir mobiliosios sistemos“.
- 19 S. Fahimian prie prašymo pridėjo pažymą apie priėmimą studijuoti šiame universitete ir 2012 m. lapkričio 14 d. CASED vykdomojo direktoriaus raštą. Kaip matyti iš šio rašto, S. Fahimian mokslinių tyrimų objektas – „nuo mobiliųjų sistemų saugumo, visų pirma, įsilaužimo į išmaniuosius telefonus nustatymo, iki saugos protokolų“. Vykdomasis direktorius taip pat nurodė, kad šiame projekte S. Fahimian skirta užduotis „atrasti naujų efektyvių ir veiksmingų išmaniųjų telefonų apsaugos mechanizmų atsižvelgiant į žinomus apribojimus dėl riboto energijos kiekio, ribotų kompiuterijos išteklių ir riboto dažnių juostos pločio.“
- 20 Doktorantūros studijoms finansuoti minėtas mokslinių tyrimų centras S. Fahimian skyrė doktorantūros stipendiją.
- 21 2013 m. gegužės 27 d. Vokietijos ambasadai atmetus S. Fahimian prašymą išduoti vizą, S. Fahimian pateikė vidaus administracinį skundą ir jis taip pat buvo atmestas 2013 m. spalio 22 d. sprendimu.
- 22 2013 m. lapkričio 22 d. S. Fahimian šį neigiamą sprendimą apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme ir paprašė išduoti vizą. Šis teismas pažymi, kad šalis nesutaria dėl to, ar visuomenės saugumo motyvai, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punktą, draudžia S. Fahimian įsileisti į Vokietijos teritoriją.
- 23 Kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, atsakovė pagrindinėje byloje mano, kad padėtis Irane pateisina nuogastavimus, kad S. Fahimian žinios, įgytos gyvenant šalyje studijų tikslais, vėliau grįžus į kilmės šalį gali būti panaudotos kitais tikslais. Anot jos, Irano vyriausybė jau seniai vykdo plataus masto kibernetinį projektą, kuriuo siekia Vakarų šalyse gauti prieigą prie konfidencialios informacijos. Ši šalis nurodo, kad kibernetiniai įsilaužėliai ieško iš esmės jautrios informacijos aviacijos ir kosmoso sektoriuje, taip pat ginklų pramonės srityje. Saugumo ekspertų duomenimis, kibernetiniai išpuoliai rengiami siekiant, be kita ko, gauti statybos planų ir mokslinių tyrimų rezultatų, reikalingų Irano branduolinei programai, kuria, kaip įtariama, siekiama karinių tikslų.
- 24 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, tarptautinėje bendruomenėje pripažįstama SUT veiklos vykdančioms moksliniams tyrimams kariniais tikslais Irane svarba. Atsakovė pagrindinėje byloje šiuo klausimu pažymi, kad šios veiklos pobūdis paskatino Sąjungos teisės aktų leidėją 2012 m. gruodžio 21 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1264/2012, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui (OL L 356, 2012, p. 55), šį universitetą pirmą kartą įtraukti į Reglamento Nr. 267/2012 IX priede nurodytų subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą. Europos Sąjungos Bendrasis Teismas įtraukimą į sąrašą panaikino 2014 m. liepos 3 d.

Sprendimu *Sharif University of Technology / Taryba* (T-181/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:607). Sąjungos teisės aktų leidėjas minėtą universitetą vėl įtraukė į šį sąrašą Įgyvendinimo reglamentu Nr. 1202/2014. Atsakovė pagrindinėje byloje pažymi, kad pakartotinį įtraukimą pagrindžia glaudus ir įrodytas ryšys tarp šio universiteto ir Irano režimo karinėje ar su ja susijusiose srityse.

- 25 Be to, atsakovės pagrindinėje byloje nuomone, neatmestina, kad net ir po studijų SUT gavusi diploma S. Fahimian ir toliau palaikys ryšius su šiame universitete dirbančiais asmenimis.
- 26 Be to, atsakovė pagrindinėje byloje baiminasi, kad S. Fahimian per studijas Vokietijoje įgytos žinios taip pat galėtų būti panaudotos Irane vidaus represijų tikslais arba apskritai pažeidžiant žmogaus teises. Technologijas, dėl kurių S. Fahimian vykdytų mokslinių tyrimų projektą, Irano valdžios institucijos galėtų panaudoti gyventojų stebėjimo tikslais.
- 27 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar šiuo atveju pagrįstai remiamasi Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punktu. Atsakovė pagrindinėje byloje nenurodė jokios konkrečios aplinkybės, susijusios su pareiškėjos elgesiu arba jos ryšiais su tam tikrais asmenimis, be to, ji nepaaiškino, kaip galima susieti pareiškėjos per doktorantūros studijas įgytus gebėjimus ir galimą vėlesnį jų panaudojimą piktnaudžiaujant.
- 28 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. a) Ar [Direktyvos 2004/114] 6 straipsnio 1 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos, vertindamos, ar trečiosios šalies pilietis, kuris kreipiasi dėl įleidimo direktyvos 7–11 straipsniuose nurodytais tikslais, laikomas keliančiu grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar sveikatai, turi diskreciją, kuria remiantis administraciniam vertinimui taikoma tik ribota teisminė kontrolė?
b) Jei į 1a klausimą bus atsakyta teigiamai,

kokios teisinės ribos taikomos valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms, vertinančioms, ar trečiosios šalies pilietis, kuris kreipiasi dėl įleidimo [Direktyvos 2004/114] 7–11 straipsniuose nurodytais tikslais, laikytinas keliančiu grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar sveikatai, ypač atsižvelgiant į vertinimą grindžiančius faktus ir jų vertinimą?

2. Nepriklausomai nuo to, kaip bus atsakyta į 1a ir 1b klausimus,

ar [Direktyvos 2004/114] 6 straipsnio 1 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad pagal jį valstybės narės turi teisę tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios, kai trečiosios šalies pilietė iš Irano Islamo Respublikos, įgijusi aukštąjį išsilavinimą [SUT] (Teheranas), kurio specializacija technologijų, inžinerinių mokslų ir fizikos sritys, nori atvykti studijuoti doktorantūroje IT saugumo tyrimų srityje, kad dalyvautų projekte „Patikimos įterptosios ir mobiliosios sistemos“, konkrečiai – kurti efektyvius išmaniųjų telefonų apsaugos mechanizmus, atsisakyti įleisti į savo teritoriją, nurodydamos, kad negalima atmesti galimybes, jog vykdant tyrimo projektą įgytais gebėjimais bus piktnaudžiaujant pasinaudota Irane, pavyzdžiui, renkant konfidencialią informaciją Vakarų valstybėse, vidaus represijų tikslais arba apskritai pažeidžiant žmogaus teises?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 29 Šiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, į kurias trečiosios šalies pilietis kreipiasi su prašymu studijų tikslais išduoti vizą, vertindamos, ar šis pilietis kelia grėsmę visuomenės saugumui, kaip tai

suprantama pagal šią nuostatą, turi plačią diskreciją, kuriai taikoma tik ribota teisminė kontrolė, ir ar minėtos institucijos turi teisę nesuteikti prašomos vizos tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje.

- 30 Pagal suformuotą jurisprudenciją aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą, ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (žr., be kita ko, 2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 22 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 31 Pirma, kalbant apie bendrą Direktyvos 2004/114 struktūrą, pažymėtina, kad jos 5 straipsnyje numatyta, jog trečiosios šalies pilietis priimamas pagal šią direktyvą, jeigu patikrinus jo dokumentus paaiškėja, kad jis atitinka Direktyvos 2004/114 6 straipsnyje numatytas bendrąsias sąlygas, o jei šis trečiosios šalies pilietis kreipiasi su prašymu priimti studijuoti – šios direktyvos 7 straipsnyje nustatytas specialiąsias sąlygas (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 23 punktą).
- 32 Konkrečiai kalbant, valstybės narės tikrina, ar remiantis Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punktu, taikomu atsižvelgiant į šios direktyvos 14 konstatuojamąją dalį, nėra motyvų, susijusių su grėsme viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar sveikatai, kurie galėtų pateisinti atsisakymą įleisti tokį pilietį (2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 24 punktas).
- 33 Pagal Direktyvos 2004/114 12 straipsnį trečiosios šalies studentams leidimas gyventi turi būti išduodamas, kai tenkinamos bendrosios ir specialiosios sąlygos, kurių baigtinis sąrašas pateiktas šios direktyvos 6 ir 7 straipsniuose (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 27 punktą).
- 34 Antra, kalbant apie Direktyvos 2004/114 tikslus, iš jos 1 straipsnio a punkto, siejamo su 24 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad šia direktyva siekiama nustatyti trečiosios šalies piliečių įleidimo į valstybių narių teritoriją ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui studijų tikslais sąlygas (žr., be kita ko, 2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 28 punktą).
- 35 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad pagal Direktyvos 2004/114 6 ir 7 konstatuojamąsias dalis jos tikslas skatinti trečiosios šalies piliečius atvykti į Sąjungą studijuoti ir taip siekti, kad Europa pasauliniu mastu taptų aukšto lygio studijų ir profesinio mokymo centru (2012 m. birželio 21 d. Sprendimo *Sommer*, C-15/11, EU:C:2012:371, 39 punktas).
- 36 Taigi valstybės narės negali nustatyti papildomų, be tų, kurios numatytos Direktyvos 2004/114 6 ir 7 straipsniuose, trečiosios šalies piliečių įleidimo studijuoti sąlygų, nes tai prieštarautų šia direktyva siekiamiems tikslams (žr., be kita ko, 2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 30 punktą).
- 37 Vis dėlto Direktyvoje 2004/114 kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms suteikiama diskrecija vertinti, ar tenkinamos šios direktyvos 6 ir 7 straipsniuose numatytos bendrosios ir specialiosios sąlygos ir, be kita ko, ar motyvai, susiję su grėsme visuomenės saugumui, draudžia įleisti atitinkamą trečiosios šalies pilietį (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 33 punktą).
- 38 Dėl šio aspekto primintina, kad Direktyvoje 2004/114 neapibrėžta „visuomenės saugumo“ sąvoka, vartojama jos 6 straipsnio 1 dalies d punkte, kuria pagrindinėje byloje grindžiamas atsisakymas išduoti vizą.
- 39 Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad „visuomenės saugumo“ sąvoka apima valstybės narės vidaus ir išorės saugumą. Todėl visuomenės saugumą gali paveikti tiek grėsmė institucijų ir esminių viešųjų tarnybų veikimui ir gyventojų išlikimui, tiek didelio neigiamo poveikio išorės santykiams ar taikiam

tautų sugyvenimui rizika arba grėsmė kariniams interesams (žr., be kita ko, 2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 43 ir 44 punktus ir 2016 m. vasario 15 D. Sprendimo *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 66 punktą).

- 40 Dėl sąlygos, susijusios su grėsmės visuomenės saugumui buvimu, pažymėtina, kad, priešingai nei, pavyzdžiui, kalbant apie 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46 ir klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47), 27 straipsnio 2 dalį, pagal kurią reikalaujama, kad visuomenės saugumo sumetimais priimta priemonė būtų pagrįsta tik atitinkamo asmens elgesiu, o jo elgesys keltų „tikrą [, esamą] ir pakankamai rimtą pavojų“ šiam pagrindiniam visuomenės interesui (žr., be kita ko, 2012 m. gegužės 22 d. Sprendimo *I*, C-348/09, EU:C:2012:300, 30 punktą; 2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 84 punktą ir 2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *CS*, C-304/14, EU:C:2016:674, 40 punktą), iš Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punkto, taikomo atsižvelgiant į šios direktyvos 14 konstatuojamąją dalį, matyti, kad galima atsisakyti į leisti į šalį trečiosios šalies pilietį, jeigu kompetentingos nagrinėti šio piliečio prašymą išduoti vizą nacionalinės institucijos, įvertinusios faktus, mano, kad jis kelia – kad ir „potencialią“ – grėsmę visuomenės saugumui. Atliekant šį vertinimą galima atsižvelgti ne tik į asmeninį pareiškėjo elgesį, bet ir į kitus aspektus, pavyzdžiui, susijusius su jo profesine karjera.
- 41 Šiuo klausimu pažymėtina, kad atliekant individualios prašymą pateikusio asmens padėties vertinimą gali būti išsamiai tikrinama šio asmens asmenybė, jo integracija gyvenamosios vietos šalyje, tos šalies politinė, socialinė ir ekonominė situacija, taip pat grėsmė, kurią minėto asmens priėmimas studijuoti atitinkamos valstybės narės teritorijoje gali kelti visuomenės saugumui atsižvelgiant į pavojų, kad šio asmens studijuojant įgytos žinios vėliau galėtų būti panaudotos jo kilmės valstybėje visuomenės saugumui kenkiantiems tikslams. Toks išsamus vertinimas reikalauja prognozuoti, kaip elgsis prašymą išduoti vizą pateikęs asmuo ir, be kita ko, turi būti pagrįstas išsamiais žiniomis apie jo gyvenamosios vietos šalį, įvairių dokumentų analize ir šio asmens pareiškimais (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Koushkaki*, C-84/12, EU:C:2013:862, 56 ir 57 punktus).
- 42 Šiomis aplinkybėmis kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos turi plačią diskreciją vertinti reikšmingas faktines aplinkybes siekdamas nustatyti, ar Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punkte išvardyti motyvai dėl grėsmės, visų pirma, visuomenės saugumui buvimo draudžia įsileisti trečiosios šalies pilietį (pagal analogiją žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Koushkaki*, C-84/12, EU:C:2013:862, 60 punktą).
- 43 Siekdamas nustatyti, ar vizos prašantis asmuo kelia – kad ir potencialią – grėsmę visuomenės saugumui, šios nacionalinės institucijos turi atlikti bendrą visų šio asmens situacijai būdingų aspektų vertinimą.
- 44 Taigi, kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, nagrinėjant įleidimo sąlygas, niekas nekliudo pagal Direktyvos 2004/114 15 konstatuojamąją dalį kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms reikalauti visų įrodymų, kurių reikia prašymo priimti pagrįstumui įvertinti (2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 34 punktą). Atsižvelgiant į tai, jeigu informacijos, pateiktos prašymui dėl vizos pagrįsti, nepakanka, kad būtų įvertinta galima grėsmė visuomenės saugumui, minėtos institucijos gali, kaip matyti iš šios direktyvos 18 straipsnio 2 dalies, pareikalauti, kad vizos prašantis asmuo pateiktų papildomos joms reikalingos informacijos.
- 45 Dėl kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų turimos diskrecijos taikant Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punktą teisminės kontrolės pasakytina, kad nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į įrodinėjimo pareigos pasiskirstymą, aprašytą pirmesniame punkte, turi visų pirma įvertinti, ar ginčijamas sprendimas buvo grindžiamas pakankamai svariais faktais.

- 46 Be to, kadangi kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos turi plačią diskreciją vertinti faktus, teisminė kontrolė, kiek tai susiję su šiuo vertinimu, apima tik patikrinimą, ar jį atliekant nepadaryta akivaizdžių klaidų. Ši kontrolė, be kita ko, turi apimti ir patikrinimą, ar laikytasi procedūrinių garantijų, turint galvoje, kad šiam aspektui tenka esminė reikšmė. Tarp šių garantijų taip pat yra valdžios institucijų pareiga atidžiai ir nešališkai išnagrinėti visas konkrečiu atveju svarbias aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 9 d. Sprendimo *ERG ir kt.*, C-379/08 ir C-380/08, EU:C:2010:127, 60 ir 61 punktus ir 2015 m. birželio 16 d. Sprendimo *Gauweiler ir kt.*, C-62/14, EU:C:2015:400, 69 punktą) ir pareiga pakankamai motyvuoti savo sprendimą, kad nacionalinis teismas, nagrinėdamas Direktyvos 2004/114 18 straipsnio 4 dalyje numatytą skundą, galėtų patikrinti, ar būta faktinių ir teisinių aplinkybių, nuo kurių priklauso diskrecijos įgyvendinimas (pagal analogiją žr. 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimo *Technische Universität München*, C-269/90, EU:C:1991:438, 14 punktą ir 2008 m. liepos 10 d. Sprendimo *Bertelsmann ir Sony Corporation of America / Impala*, C-413/06 P, EU:C:2008:392, 69 punktą). Dėl pastarojo aspekto pažymėtina, kad, remiantis Direktyvos 2004/114 14 konstatuojamąja dalimi, atsisakymas priimti studijuoti trečiosios šalies pilietį turi būti grindžiamas „deramai pagrįstomis priežastimis“.
- 47 Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nagrinėdamas S. Fahimian skundą dėl Vokietijos institucijų sprendimo nesuteikti jai studijų tikslais prašomos vizos, turi atsižvelgti į visus šio asmens situacijos aspektus.
- 48 Kalbant apie šiuos aspektus ypač reikšminga, atsižvelgiant į Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punktą, yra aplinkybė, kad S. Fahimian baigė studijas SUT, kuris buvo ir tebėra įtrauktas į Reglamento Nr. 267/2012 IX dalyje nurodytų subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą, ir kad tyrimai, kuriuos ji per doktorantūros studijas ketina atlikti Vokietijoje, susiję su jautria informacinių technologijų saugumo sritimi.
- 49 Tas pats pasakytina apie papildomą informaciją, kurią turi kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos ir kuri pagrindžia nuogąstavimą, kad S. Fahimian Vokietijoje įgytos žinios vėliau gali būti panaudotos piktnaudžiaujant, pavyzdžiui, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo antrajame klausime nurodytais tikslais, kurie nesuderinami su visuomenės saugumo išsaugojimu.
- 50 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad trečiosios šalies piliečio prašymą studijų tikslais išduoti vizą nagrinėjančios kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos turi plačią diskreciją, atsižvelgdamos į visus reikšmingus šio asmens situacijos aspektus, patikrinti, ar jis kelia – kad ir potencialią – grėsmę visuomenės saugumui. Ši nuostata taip pat turi būti aiškinama kaip nekliudanti kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms neįleisti į atitinkamos valstybės narės teritoriją tokiais tikslais trečiosios šalies piliečio, turinčio universiteto, kuriam dėl jo svarbaus ryšio su Irano vyriausybe karinėje arba su ja susijusiose srityse taikomos Sąjungos ribojamosios priemonės, diplomą ir šioje valstybėje narėje ketinančio atlikti tyrimus visuomenės saugumui jautrioje srityje, jeigu šių institucijų turima informacija pagrindžia nuogąstavimus, kad žinios, kurių šis asmuo įgis atlikdamas tyrimus, vėliau galės būti panaudotos su visuomenės saugumu nesuderinamais tikslais. Nacionalinis teismas, kuriam pateiktas skundas dėl kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų sprendimo neišduoti norimos vizos, turi patikrinti, ar šis sprendimas grindžiamas pakankamais motyvais ir pakankamai svarbiais faktais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 51 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 2004/114/EB dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų 6 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad trečiosios šalies piliečio prašymą studijų tikslais išduoti vizą nagrinėjančios kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos turi plačią diskreciją, atsižvelgdamos į visus reikšmingus šio asmens situacijos aspektus, patikrinti, ar jis kelia – kad ir potencialią – grėsmę visuomenės saugumui. Ši nuostata taip pat turi būti aiškinama kaip nekliudanti kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms neįleisti į atitinkamos valstybės narės teritoriją tokiais tikslais trečiosios šalies piliečio, turinčio universiteto, kuriam dėl jo svarbaus ryšio su Irano vyriausybe karinėje arba su ja susijusiose srityse taikomos Sąjungos ribojamosios priemonės, diplomą ir šioje valstybėje narėje ketinančio atlikti tyrimus visuomenės saugumui jautrioje srityje, jeigu šių institucijų turima informacija pagrindžia nuogastavimus, kad žinios, kurių šis asmuo įgis atlikdamas tyrimus, vėliau galės būti panaudotos su visuomenės saugumu nesuderinamais tikslais. Nacionalinis teismas, kuriam pateiktas skundas dėl kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų sprendimo neišduoti norimos vizos, turi patikrinti, ar šis sprendimas grindžiamas pakankamais motyvais ir pakankamai svariais faktais.

Parašai.